

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Danou Černou v právní věci

žalobce: X
bytem X

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 1292/25, 150 00 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 4. 10. 2024, č. j.: X

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Skutkový stav věci

1. Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobce domáhal přezkoumání a zrušení rozhodnutí žalované ze dne 4. 10. 2024, č. j.: X (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž byly dle § 88 odst. 8 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, ve spojení s § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), zamítnuty jeho námitky proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“) ze dne 8. 7. 2024, č. j.: X, ve věci žádosti žalobce o přepočtení starobního důchodu se započtením péče o jeho matku paní X, narozenou dne X a zemřelou dne X.

II. Obsah žaloby

2. Žalobce v podané žalobě uvedl, že napadené rozhodnutí vykazuje zásadní neznalost podstatných skutečností. Žalobce oznámil jméno pracovnice sociálního odboru ONV Shodu s prvopisem potvrzuje X.

Semily, jež mu předala dokument postačující k zápočtu doby péče o osobu blízkou, který se ztratil při vloupání do žalobcova bydliště. Hodnocení čestného prohlášení paní X má žalobce za účelové a neobjektivní, přičemž k žalobě přiložil další čestné prohlášení od pana X. Žalobce pečoval nejen o svou matku trpící metastází karcinomu především do stehenních krvetvorných kostí, nýbrž i o svou babičku a její sestru, které pobíraly sociální dávky pro převážnou či úplnou bezmocnost. Žalovaná v tomto směru nevyžádala od věcně příslušných orgánů informace.

3. Dále žalobce rozporoval tvrzení o počátku úplné bezmocnosti dnem 17. 4. 1979, žalovaná totiž neuvedla ani svůj odhad počátku převážné bezmocnosti. Žalobcova matka se léčila od roku 1968 se zhoubným nádorem i v okresních nemocnicích Semily a Trutnov, když od roku 1976 ji z domu museli odnášet na křesle dva sanitáři.
4. Žalobce závěrem navrhl, aby soud zrušil napadené rozhodnutí, jakož i prvostupňové rozhodnutí, a aby věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalované

5. Žalovaná ve vyjádření k žalobě uvedla, že podle posudku o zdravotním stavu byla na základě dostupné zdravotnické dokumentace žalobcova matka úplně bezmocná v období od 17. 4. 1979 do 9. 12. 1979, když pro hodnocení předchozího období chybí doklady. V době opakovaných hospitalizací žalobcovy matky a jejího pobytu v LDN v roce 1979 se o ni žalobce nemohl osobně starat. Tvrzená doba péče od 1. 1. 1976 do 9. 12. 1979 se od 1. 1. 1976 do 30. 9. 1977 překrývá s denním studiem žalobce na vysoké škole v Praze a s dobou jeho zaměstnání v Praze od 12. 8. 1976 do 3. 9. 1976. Potvrzením pro Státní notářství v Pelhřimově ze dne 21. 2. 1979 se dokládá neschopnost žalobcovy matky zúčastnit se projednání pozůstalosti v Pelhřimově. Vzhledem k těmto skutečnostem nemůže případná péče o matku ze strany žalobce naplnit požadované znaky osobní péče o osobu blízkou ve smyslu zákonných ustanovení. Žalovaná odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 7. 2011, č. j. 3 Ads 47/2011-82, k otázce nesrozumitelnosti správního rozhodnutí a navrhla žalobu zamítnout jako nedůvodnou.

IV. Obsah spisového materiálu

6. Prvostupňovým rozhodnutím ze dne 8. 7. 2024, č. j.: X, byla pro nesplnění podmínek v § 102a zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a § 9 odst. 1 písm. k) zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném do 31. 12. 1995, zamítnuta žádost žalobce ze dne 6. 1. 2021 o zápočet péče o jeho matku. Jak je zřejmé z odůvodnění, na podkladě dostupné zdravotnické dokumentace byl dne 23. 4. 2024 vydán posudkovou lékařkou oddělení lékařské posudkové služby pro okres Semily Institutu pro posuzování zdravotního stavu posudek o zdravotním stavu žalobcovy matky. Vyplývá z něj, že žalobcova matka byla úplně bezmocná v době od 17. 4. 1979 do 9. 12. 1979. Podle zdravotnické dokumentace byla hospitalizovaná od 17. 4. 1979 do 16. 5. 1979 na oddělení nukleární medicíny v Hradci Králové, od 17. 5. 1979 byla přijata do Léčebny dlouhodobě nemocných v Lomnici nad Popelkou, od 12. 9. 1979 do 27. 11. 1979 byla hospitalizovaná na klinice onkologie, odkud byla propuštěna do domácího ošetřování a následně byla přijata na interní oddělení nemocnice v Hradci Králové, kde byla až do své smrti dne 9. 12. 1979. Nepodařilo se zjistit datum ukončení pobytu v léčebně dlouhodobě nemocných ani datum přijetí na interní oddělení, nicméně téměř celé období úplné bezmocnosti žalobcova matka strávila ve zdravotnických zařízeních či v léčebně dlouhodobě nemocných. Prvostupňový orgán nevyhloučil péči žalobce o jeho matku, ale nemá za prokázané, že by tato péče byla

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

soustavná, trvalá a nepřetržitá. Nepodařilo se prokázat, že stav paní X době od 1. 1. 1976 do 16. 4. 1979 odpovídal převážné či úplné bezmocnosti. V době od 17. 4. 1979 do 9. 12. 1979 její zdravotní stav již odpovídal úplné bezmocnosti, ale není prokázána doba péče žalobce o ni v takovém rozsahu, aby se ji dalo uznat za dobu účasti na důchodovém pojištění.

7. Žalobce podal dne 21. 8. 2024 proti prvostupňovému rozhodnutí doručenému dne 22. 7. 2024 námitky, v nichž nesouhlasil s určením data počátku úplné bezmocnosti k 17. 4. 1979. Navrhoval provedení svědecké výpovědi pracovnice sociálního odboru ONV Semily, která mu vystavila potvrzení o péči. Vedle matky se staral též o babičku, která pobírala dávky pro úplnou bezmocnost. Žalobcova matka nebyla hospitalizována v léčebně dlouhodobě nemocných ani na interním oddělení nemocnice v Hradci Králové, zemřela doma v Semilech. Metastázy jí vznikaly již v roce 1976, takže si nemohla ani dojet nakoupit. V doplnění námitek ze dne 21. 8. 2024 žalobce konstatoval, že pokud by se o matku od roku 1976 nestaral, čelil by trestnímu postihu za příživnictví. K dalšímu doplnění ze dne 27. 8. 2024 žalobce připojil čestné prohlášení paní X potvrzující, že se žalobce od roku 1976 soustavně staral o svou matku až do její smrti, neboť tato nebyla schopna o sebe pečovat a i v domě se mohla pohybovat pouze s pomocí.
8. Žalovaná dne 4. 10. 2024 vydala napadené rozhodnutí, kterým námitky zamítla a rozhodnutí ze dne 8. 7. 2024, č. j.: X, potvrdila. V rámci námitkového řízení si žalovaná vyžádala nový posudek o bezmocnosti paní X u IPSZ, odboru pro námitkové a odvolací řízení LPS ze dne 12. 9. 2024, který dospěl ke shodnému závěru jako posudek vypracovaný dne 23. 4. 2024 v rámci prvostupňového řízení, tedy, že žalobcova matka byla úplně bezmocná v době od 17. 4. 1979 do 9. 12. 1979. Lékař IPSZ v posudku uvedl, že značná část zdravotní dokumentace posuzované byla již skartována. Na základě dostupné dokumentace byl zhodnocen zdravotní stav, aplikovaná léčba, závažnost funkčního postižení a jeho dopad na životní úkony a potřebu ošetření a obsluhy posuzované. Na základě nálezů lékaře IPSZ vyvodil, že ještě v únoru 1979 zdravotní stav posuzované umožňoval výkon nezbytných i hlavních životních úkonů. Ke zhoršení zdravotního stavu i přes poskytovanou léčbu a opakovanou hospitalizaci docházelo od 17. 4. 1979, vzhledem k rychlé progresi v období dubna až září 1979 zdravotní stav posuzované mohl odpovídat v rychlém sledu částečné a převážné bezmocnosti, ale zcela jednoznačně nejpozději 12. 9. 1979 stav odůvodňoval pomoc a ošetřování při všech životních úkonech, jak vyplývá ze zpráv neurologa. Protože rychlý přechod jednotlivých stupňů bezmocnosti nelze bez průběžné dokumentace objektivního nálezu v dubnu až září 1979 stanovit, stanovil lékař IPSZ již datum 17. 4. 1979 jako vznik úplné bezmocnosti, kdy posuzovaná potřebovala ošetřování a pomoc jiné osoby při všech životních úkonech. Žalovaná uvedla, že jelikož více než 40 let po smrti žalobcovy matky nedisponuje záznamy o zvýšení jejího důchodu pro bezmocnost a žalobce nepředložil původní doklady o její bezmocnosti, zbývá k prokázání aktuální lékařský posudek o bezmocnosti. Zatímco v období od 17. 4. 1979 do 9. 12. 1979 byla posuzovaná úplně bezmocná, před datem 17. 4. 1979 se nejednalo o částečnou ani úplnou bezmocnost, neboť podle lékařských nálezů posuzované ještě v únoru 1979 zdravotní stav umožňoval výkon nezbytných i hlavních životních úkonů. Tento závěr nemohou zvrátit další lékařské záznamy blíže nespecifikovaných obvodních lékařů ani svědectví pracovnice sociálního odboru ONV Semily. Podle evidenčních listů důchodového pojištění žalobce v době do 30. 9. 1977 studoval v Praze a mezi 12. 8. 1976 a 3. 9. 1976 byl v Praze i zaměstnán. Z lékařské zprávy Dr. Urbanové ze dne 21. 2. 1979 plyne, že matka žalobce neměla nikoho, kdo by za ni mohl projednat pozůstalost v Pelhřimově, což tvrzenou péči žalobce také příliš nepodporuje. Od 17. 5. 1979 byla matka žalobce z oddělení nukleární medicíny přeložena

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

do Léčebny dlouhodobě nemocných v Lomnici nad Popelkou, tj. do zdravotnického zařízení obdobného ústavu sociální péče. Při hospitalizacích od 17. 4. 1979 do 16. 5. 1979 a od 12. 9. 1979 do 27. 11. 1979 také neprobíhala trvalá osobní péče žalobce o matku. Z čestného prohlášení X nevyplývá, jak nabyla vědomost o péči žalobce o jeho matku, a neobjasňuje se jím, jak žalobce o matku pečoval při studiu a zaměstnání v Praze, při hospitalizacích v roce 1979 či při pobytu v Léčebně dlouhodobě nemocných v Lomnici nad Popelkou.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

9. Městský soud v Praze na základě žaloby, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), přezkoumal napadené rozhodnutí včetně řízení, které jeho vydání předcházelo. Při přezkoumávání rozhodnutí vycházel soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
10. Při jednání konaném dne 20. 11. 2025 u Městského soudu v Praze žalobce argumentoval shodně jako v podané žalobě a navrhl zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalované k dalšímu řízení.
11. Zástupkyně žalované s odkazem na odůvodnění napadeného rozhodnutí a na vyjádření k žalobě navrhla zamítnutí žaloby.
12. Podle § 102a odst. 1 zákona o důchodovém pojištění *účast osoby pečující o dítě ve věku do 18 let, které je dlouhodobě těžce zdravotně postižené vyžadující mimořádnou péči, a osoby pečující osobně o převážně nebo úplně bezmocnou osobu nebo částečně bezmocnou osobu starší 80 let, pokud spolu žijí v domácnosti, na důchodovém pojištění před 1. lednem 2007 se posuzuje podle právních předpisů platných před tímto dnem.*
13. Podle § 9 odst. 1 písm. k) zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném do 31. 12. 1995, *trvalo-li zaměstnání aspoň rok, započítávají se do něho tyto náhradní doby: doba osobní péče o blízkou osobu, která byla převážně nebo úplně bezmocná a nebyla umístěna v ústavu sociální péče nebo v obdobném zdravotnickém zařízení, a to nejdříve od 1. ledna 1976.*
14. Podle § 29 odst. 1 vyhlášky č. 128/1975 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení, ve znění účinném do 30. 9. 1988, *částečně bezmocný je, kdo potřebuje dlouhodobě pomoc jiné osoby při některých nezbytných životních úkonech (např. při mytí, česání, oblékání). Podle odst. 2 převážně bezmocný je, kdo potřebuje dlouhodobě pravidelnou pomoc jiné osoby při hlavních životních úkonech (např. při chůzi, při výkonu fyziologické potřeby). Podle odst. 3 úplně bezmocný je, kdo potřebuje dlouhodobě trvalé ošetřování a pomoc jiné osoby při všech životních úkonech.*
15. Soud předně uvádí, že napadené rozhodnutí neshledal nepřezkoumatelným ani nedostatečně odůvodněným. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí je vadou, která souvisí s nedodržením požadavků kladených procesním právním předpisem na výrok a odůvodnění rozhodnutí. Ty jsou upraveny především v § 68 odst. 2, odst. 3 a § 90 správního řádu. S nepřezkoumatelností je spojena i otázka, zda se správní orgán zabýval veškerými skutečnostmi rozhodnými pro posouzení věci. Rozhodnutí je tedy nepřezkoumatelné tehdy, není-li zřejmé, z jakých skutkových závěrů žalovaný vycházel, z jakých podkladů rozhodnutí tyto skutkové závěry učinil a jakými úvahami se řídil při hodnocení podkladů (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu, č. j. 6 Ads 87/2006-36). Z tohoto hlediska působí nepřezkoumatelnost rozhodnutí, pakliže správní orgán v rozhodnutí neuvede

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

podklady rozhodnutí, z nichž dovodil skutkové závěry (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu, č. j. 4 Azs 55/2003-51), či jestliže nevypořádal rozpory mezi shromážděnými podklady, tzn., nevysvětlil, proč upřednostnil podklady svědčící o určitém skutkovém závěru na úkor podkladů svědčících o odlišném skutkovém závěru (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu, č. j. 5 A 48/2001-47). Nepřezkoumatelnost zakládají též nedostatky spočívající v tom, že není zřejmé, jakou právní normu (popř. jaký právní předpis a v jakém časovém znění) správní orgán na věc aplikoval, jak tuto právní normu vyložil a z jakých důvodů má za to, že s ohledem na skutkové okolnosti daného případu na něj lze tuto normu aplikovat. Žádné pochybení ve vyjmenovaných aspektech nepřezkoumatelnosti přitom napadené rozhodnutí nezatěžuje. V projednávaném případě lze jednoznačně vysledovat úsudek žalované, který v napadeném rozhodnutí zcela přezkoumatelným způsobem zdůvodnila, když vysvětlila, jakým způsobem, z jakých důvodů a na základě jakých konkrétních ustanovení zákona daný případ řešila. Stejně tak je možné hodnotit i odůvodnění rozhodnutí prvostupňového orgánu, které odpovídá judikатурním požadavkům stran přezkoumatelnosti správního rozhodnutí.

16. Za situace, kdy více než 40 let po smrti matky žalobce žalovaná již nedisponuje žádnými záznamy o případném zvýšení jejího důchodu pro bezmocnost a ani žalobce nepředložil žádné doklady o její bezmocnosti, zbýval k jejímu prokázání aktuální lékařský posudek o bezmocnosti. Správní orgány při posuzování této otázky vycházely z posudků o zdravotním stavu paní X ze dne 23. 4. 2024, č. j.: LPS/2024/876-SM_CSSZ a ze dne 12. 9. 2024, č. j.: LPS/2024/1809-SM_CSSZ vypracovaných Institutem posuzování zdravotního stavu. Soud upozorňuje, že sám odborností potřebnou k posouzení zdravotního stavu nedisponuje, pročez věcnou správnost posudku neposuzuje (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2013, č. j.: 6 Ads 11/2013-20). Ačkoli posudkový lékař neměl k dispozici kompletní zdravotní dokumentaci posuzované, neboť značná část zdravotní dokumentace již byla skartována, vychází posudek z dostatečného množství nálezů odborných lékařů. Soud jej proto považuje za přesvědčivý a celistvý, s absencí zásadních rozporů a logických vad. Ohledně správnosti diagnózy onemocnění, stavu úplné bezmocnosti v době od 17. 4. 1979 do 9. 12. 1979 a nepotvrzení závěru o stavu převážné bezmocnosti v době do 16. 4. 1979 nebyly zjištěny důvodné pochybnosti.
17. Žalobce nepředložil doklady o bezmocnosti své matky v období od 1. 1. 1976 do 16. 4. 1979, přičemž se dovolával svědectví zaměstnankyně odboru sociálních věcí ONV Semily paní M. Ze žalobcova podání ze dne 4. 6. 2021 vyplývá, že paní M. měla původní rozhodnutí o zápočtu zpracovat v roce 1980, tzn. po vyřízení všech náležitostí souvisejících s úmrtím jeho matky. Rozhodnutí o zápočtu doby péče o blízkou osobu představuje typový standardizovaný dokument, kdy lze jen stěží předpokládat, že by si s odstupem 45 let někdejší zaměstnankyně ONV Semily vzpomněla, či by mohla věrohodně tvrdit, o jaký stupeň bezmocnosti se jednalo a jaké časové údaje v něm figurovaly, přičemž tyto jsou pro posuzovanou věc klíčové. Soud se ztotožnil s důvody, pro které žalovaná k výsledku uvedené svědkyně nepřistoupila.
18. Soud se rovněž ztotožnil s hodnocením čestného prohlášení paní X, učiněným žalovanou. Ta do čestného prohlášení pouze potvrdila, že se žalobce soustavně staral o svou matku od roku 1976 až do její smrti. Tuto formulaci však soud pokládá za neurčitou a příliš obecnou, když z ní nevyplývá, jakým způsobem se péče uskutečňovala. Z čestného prohlášení není zřejmé, zda se žalobce fakticky každý den zdržoval v domě v Semilech, aby byl matce nápomocen. Stejně tak se z prohlášení nepodává, jak péči zajišťoval při svém

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

vysokoškolském studiu či jak dokázal skloubit studijní a pracovní povinnosti s pomocí matce. Stejně tak soud hodnotil čestné prohlášení pana X ze dne 18. 11. 2024, které žalobce doložil až ve spojitosti s žalobou.

19. Soud shrnuje, že správní orgány důvodně dospěly k závěru, že se stav převážné nebo úplné bezmocnosti paní X v době mezi 1. 1. 1976 a 16. 4. 1979 nepodařilo prokázat, čímž nemohla být splněna podmínka péče o osobu blízkou. V době mezi 17. 4. 1979 a 9. 12. 1979 se sice paní X nacházela ve stavu úplné bezmocnosti, ale téměř po celé toto období byla dle zdravotní dokumentace hospitalizována ve zdravotnických zařízeních nebo byla umístěna v léčebně dlouhodobě nemocných, tudíž nebyla splněna podmínka trvalé osobní péče o ni. Péči žalobce o jeho matku proto v době od 1. 1. 1976 do 9. 12. 1979 nelze posuzovat jako dobu účasti na důchodovém pojištění. Žalobci není možno přisvědčit, že by řízení a napadené rozhodnutí žalované, jakož i prvostupňové rozhodnutí, byla stížena vadami. S ohledem na uvedené dospěl soud k závěru, že žaloba nebyla podána důvodně, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
20. Nad rámec uvedeného soud poukazuje na to, že v řízení před správními orgány byla posuzována péče žalobce o jeho matku. Poukazoval-li žalobce na péči o paní Marii Strnádkovou, rozenou Noskovou, a o paní Františku Noskovou, nejsou tyto skutečnosti pro danou věc významné.
21. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn § 60 odst. 1 s. ř. s., když žalobce ve věci úspěch neměl a žalované žádné prokazatelné náklady řízení nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 20. listopadu 2025

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

JUDr. Dana Černá v. r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje X.